

„אוי ואבוי, לאן שירדת!

פרשת פאנאגוליס:

שר-המשטרה שלמה הילל

מאבק איתנו בפרשת פאנאגוליס — פרשה אותה גילינו לציבור, ושאיננו מניחים לה לרדת מסדר-היום — מה תכליתו?
לא נחזיר את ג'ורג' פאנאגוליס ל- חיים, בוודאי שלא. אולם אנחנו מתי- כוונים להוכיח שמעשה-הנבלה מסוג זה לא יישאר סודי, וכי ייתבע הדיון מן האחראים.
זה לא יעזור לפאנאגוליס, אבל זה יכול למנוע הישנות מיקרים כאלה. זאת ועוד — דעת הקהל באירופה, שנסערה מפרשה זו, חשוב שתדע כי יש בישראל עצמה אנשים המוחים נגד המעשה, וכי קול המצפון נשמע גם ב- בית-הנבחרים הישראלי.
★ ★ ★

בשבוע שעבר ענה שר-המשטרה שלמה הילל לשאלתה של שלום כהן, ותוך כדי כך התקיף אותנו בחיפזות. השבוע עלה אורי אבנרי על דוכן הנואמים ומי- סר את „התודעה האישית” הבאה. תחילה שרר רעש במליאה, אך במהלך ההודעה ירדה על האולם דממה מעיקה. אורי אבנרי: ביום 24.3.70, בתשובה לשאלתה של חברי-הכנסת שלום כהן על

פרשת קאזאקוב

כאשר עלתה פרשת יאשה קאזאקוב לדיון במיסגרת של הצעות לסדר-היום, לא השתתפו באורגיה הרגשנית הכללית. השתדלנו להישאר צמודים להגיון הצול. הצבענו יחד עם המרכז החופשי וע"מ בעד דיון במליאת הכנסת, הצבענו נגד הצעת רק"ח להסיר את העניין מסדר- היום. נמנענו מהצבעה על הצעת ה- ממשלה לדון בעניין בוועדה, ונימקנו זאת, בין היתר, כלהלן:
אני מצטער על כי הממשלה מצאה לנכון להגלות את הדיון לוועדת החוץ והביטחון, שבה הדיונים הם סודיים (ושבה ממילא כבר מתקיים דיון זה). כל שכן כאשר ראש- הממשלה באה ומציעה לכנסת להודות עם ההודעה שלה, בלי לתת לכנסת אפשרות להצביע על הודעות זו.
יש להפריד לחלוטין בין מאבקים שונים

השבוע נעשה בכנסת מעשה מביש, שייזכר לזרואן. 23 חברי-כנסת, לפי דרישתו של שר-החוץ אבא אבן, הרימו את ידיהם כדי להסיר מסדר- היום את בעיית-השלום. לא את תוכנית-השלום של מישהו, אלא את בעיית-השלום בכלל, מתוך נימוק שאין לכנסת מה לדון בעניין זה, שאינו „אקטואלי”. וכך זה אירע:

לפני שלושה שבועות העלינו הצעה לסדר-היום לדון בבעיית הישות הפלסטינית — בעייה שהעסיקה כל אדם נבון בישראל, והמעוררת ויכוח בכל חוג. אבא אבן נאם נאום ארוך — ושיטחי להחריד — נגד עצם ההכרה ביישות כזאת. אולם כדי לחפות על העובדה שהוא פועל על פי הוראת ממשלה שבה שולטים אנשי-הסיפוח, הוסיף לתיארת המליצה: הוא מתגנב רק לדון ביישות פלסטינית, אך מוכן לדיון על בעיית-השלום.
אבא אבן רגיל שאין מעמידים את דבריו במבחן. החלטנו לפוצץ בלון זה. לכן העלינו מייד הצעה נוספת לסדר-היום: „בעיית השלום”.

אורי אבנרי: זה יהיה הנאום הקצר ביותר להנמקת הצעה לסדר-היום בתולדות הכנסת.

לפני שלושה שבועות, ביום 9.3.70, הציע שר-החוץ להסיר מסדר-היום את הצעת סיעתנו לדון בייחוס הממשלה ליישות הפלסטינית, וזאת מתוך טענה בילעדית שאין הממשלה יכולה להסכים עם ההגדרה „יישות פלסטינית”. באותו יום הציעה הממ- שלה לקבל הצעה לסדר-היום של ח"כ שמואל תמיר לטובת ההתנחלות בחברון. בסיום דבריו אמר שר-החוץ: „השאלה היא כיצד להביא להבנה כנה בין מדינות שיש להן מורשה שונה, אך להן אינטרסים משותפים והשתייכות בכורח ההגיון והצדק בתולדות המזרח התיכון. אם הכנסת תדרוש דיון על בעיית השלום, תסכים לכך הממשלה, ובתוך הדיון הזה היא לא תתחמק מן הדיון החשוב על מהותם של הגורמים, מבחינה מדינית ומשפטית, שצריכים להרכיב את המזרח התיכון, אשר יתקיים בשלום.”

ליוזר הצהרה מדינית זו, שפירושה הבטחה חד-משמעית שהממשלה לא תתנגד לקיום דיון במליאת הכנסת בנושא „בעיית השלום”, אני מציע לכנסת להחליט על קיום דיון עליו במליאה.

כדי לא לתת לממשלה כל עילה שהיא שלא לעמוד בהבטחה מפורשת זו, אני נמנע מלהוסיף, ולוא אף מילה אחת, להצעה זו, שבאה למעשה מפיו של שר-החוץ. נאום זה בא להפתעה גמורה לאבן, שהתכוון להשיב לנאום ארוך על השקפתנו לגבי השלום. לכן, תחת להתייחס לכרטי, קרא נאום הכין מראש, ושלא ננע כלל לעניין, מלבד כמה השמצות על חשבון סיעתנו. בסוף הציע להוריד את הצעתנו מסדר-היום, בטענה שישאר אינה יכולה לעשות שום דבר למען השלום, ששום דבר אקטואלי אינו קורה בעניין השלום.

קראתי לו ממקומי: „אוי ואבוי לאן שירדת!” וכאשר קראו מספלי המערך שהממשלה תחליט מתי לדון על השלום: „איזו ממשלה? זוהי ממשלה של בנין! אתם הפכתם זנב של גחיל! אבא אבן נכנע לאנשי הסיפוח!” שלום כהן עלה על הדוכן, כדי להציע שהצעה תועבר לפחות להעדה. הוא ייסר את אבן על הפרת הבטחתו המפורשת, וקבע כי הורדת הצעה מסדר-היום, אחרי קבלת הצעה בעניין ההתנחלות בשטחים המוחזקים, פירושה עזרה ישירה לתועמלנים הערביים הטוענים שישאר אינה מעוניינת בשלום, אלא בסיפוח השטחים.
מובן שזה לא עזר. דרשנו את מניין הקולות — וקראנו קריאת-ביניים כדי שירשם בפרוטוקול, כי כל סיעות מפ"ם ומק"י נעדרו מן האולם, יחד עם עשרות חברי-הכנסת המתונים של מפלגת-העבודה. (ד"ר סנה עבר באולם בעת הוויכוח, אך יצא לפני ההצבעה, כמו אנשי מפ"ם).
ההצבעה: 23 נגד הדיון בבעיית השלום, 3 בעד (וילנר הצביע עם סיעתנו). היה זה רגע שחור לכנסת — והוא הוכיח יותר ממאה נאומים מה קורה בצמרת המדינה.

להשחית — כדי לספח!

עשר פעמים עלינו השבוע על דוכן ה- נואמים — יותר מכל סיעה אחרת מלבד המערך וגח"ל. הנושאים היו שונים ו- מנוונים:

- הר הכרמל. שלום כהן העלה הצעה דחופה לסדר-היום לדון בתוכנית לקרוע את שטח חבריא מן הפארק הלאומי במרומי הכרמל. בנאום נרגש הוא מתה נגד מירת פינת-חמד זו, הצריכה לעזור לשני מיליון נפש להימלט מגונגל האספלט, ב- גזית-העדרים של כמה מיליוני לירות.
 - יוזמה זו זכתה להערכה, הועברה פה-אחד לוועדה.
 - (הממשלה רוצה למכור פינה נהדרת זו בתשעה מיליוני לירות — שעה שהיא מר- ציאה 20 מיליון במצב הבלתי-נסבל שנוצר חיתים את ישראל, כדי לספח שטחים חד- שים!)
 - גיור רפורמי. אורי אבנרי הת- נגד למתן סמכויות חדשות לשר-הפנים ב- עניין תעודת-הזהות, והסתמך על הפרת הבטחת הממשלה בעניין הגיור הרפורמי, כדוע, מתנגד שר-הפנים בבית-המשפט ל- רישום יהודיה שהתגיירה אצל רב רפורמי, בניגוד מוחלט להבטחה תגיית של שר-ה- משפטים מעל דוכן הכנסת לפני חודש בל- בד, בעת הדיון על חוק „מיהו יהודי”.
 - תיק הבריאות. הצענו להעביר לוועדה את הדיון במצב הבלתי-נסבל שנוצר עם הישארות תיק הבריאות בידי שר זמני. אומבורדמן. התנגדנו להרכב ועדה
 - ביטוח לאומי. נאמנו והצבענו נגד חוק תיקון הביטוח הלאומי, המטיל על ה- ציבור לשלם עבור ביטוח-אבטלה שכלל אינו קיים עדיין, ואינו אלא מס מוסתה.
 - מילווה החיסכון. נאמנו והצבע- נו נגד מילווה זו, אחרי שנדחתה הסתייגות שלנו שקבעה כי רק מי שהכנסתו בשנה הקרובה תעלה על הכנסתו בשנה הקודמת, יהיה חייב לשלם את המילווה.
 - פרשת פאנאגוליס (ראה מיסג- רת). הגשנו בעניין זה שאלות חדשות לשר-המשטרה.
 - פרשת קאזאקוב (ראה מיסגרת).
 - משרד השיכון (ראה מיסגרת).
 - בעיית השלום (ראה לעיל).
- חוץ מזה הגשנו הצעות דחופות לסך- היום: לדון בשביתת-הרעב של עצירים ערביים, ובהגשת סיוע לנפוצי הרעש בתורכיה.
- הגשנו שאלות על יחסי אבן-רבין הרומיים במצרים, משדחת המת- אנרפים הישראליים בתחרות מני- לה, ועוד ועוד.
- חוץ מן תשובות שאלות קודמות שלנו, התפלמטנו כמה פעמים עם גולדה מאיר ומשה דיין על היישות הפלסטינית, הצהרות אלופים והסובייטים במצרים.

מאשם ברצח

פרשת פאנאגוליס, מצא שר-המשטרה ל- לחרוג מהתשובה לשאלתה עצמה, ולת- בחריפות מאמר שלא הוזכר בשאלתה כ- אלא שנכתב על-ידי בגליון העוגם כ- מיום 11.3.70.

שר-המשטרה הכתיר מאמר זה כ„שיא חוסר-דיוק”, וקובע כי „כל הטענות והה- גות שבמאמר הנ"ל מבוססות על הנחה כ- גדת למציאות ופשוט בלתי-נכונה”, וסי- כי „אין להנחותיהם של חברי-הכנסת א- אבנרי ושלום כהן כל בסיס ויסוד.” מ- נובע שכתבתי אי-אמת.

ברצוני לקבוע שלא זו בלבד שהנתחו- העגומות לא הופרכו, אלא נתחוקו הש- שבטתיים, עם פירסום דבריו של החו- והפרקליט דניס לנגלואה, שכתב ססר פרשת פאנאגוליס. העובדות שנתקבלו הן: בסוף חודש אוגוסט 1967 סרן ג'ורג' פאנאגוליס מהצבא יווני, בהיותו מתנגד להפיכת קולונלים שם. הוא הגיע לישראל כפליט מדיני ולא קיבל בה מחס- תחת זאת הגיעו ארצה במס- מאתונה שני פוכנים של שירות הביטחון היווניים. פאנאגוליס הועלה על-ידי משטרת ישראל סיפון „אנה מריה”, בנמל חיפה בדרכה של האונייה חזרה ליו- חקרו שני הסוכנים את פאנא- לים, ועיניהו קשות.

פאנאגוליס מת כתוצאה מעי- יון וגופתו הושלכה לים מוזי ה- יוון. לאור עובדות אלה עלי לציין שכל- שמוותנו עומדות במלוא חריפותן, הי- שפעולת ממשלת-ישראל סייעה למותו אכזרי של ג'ורג' פאנאגוליס, ולא ח- איזה משרד ממשרדי-הממשלה נתן את הוראה.

אלה, ולהישמר מכל משמר שלא לערוב- במאבק למען יהודי ברית-המועצות עליו אנו מצהים בתוקף הסולידריות ה- דית והאנושית — עם מאבקים מדיניים. לנו יש אהדה עמוקה ליאשה קאזאק- ואנו מתרשמים שהוא פועל בתום-לב רוח גבורה. אולם אנו חוששים שמאבקו מנוצל ידי קבוצות-שוליים, בצורה העלולה ל- לעניין המקודש לקאזאקוב עצמו: גורל די ברית-המועצות. לאחרונה מתרבות תופעות של פרי- חדשה מצד קבוצות-שוליים קיצוניות, הרכב בלתי-מאוזן של הממשלה פותח ניהול פתח להרפתקאות, הגוררות אחר את המדינה כולה. אני מקווה שיאשה קא- קוב לא יסתבך בקבוצות אלה. אני רוצה לקרוא מעל במה זו לכל ז- מצפון בעולם, להרים קולו למען זכר האדם בברית-המועצות, ולנגות את תופ- הדיכוי במישטר הקומוניסטי. במיוחד חובה זו על חוגי השמאל החדש. אנו מצטרפים לדרישה החד-משמע- מתן היתר-יצאה למשפחת קאזאקוב, ו- נקת חופשי-הגירה לכל אדם באשר הוא.